

О.О. Шелест, Національний банк України, м. Київ

УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ

Під ризиком у банківській праці мають на увазі небезпеку (можливість) збитків при настанні певних подій.

В умовах ринку банк стає комерційним підприємством. Маючи своєю головною метою отримання прибутку, банк у той же час повинен забезпечити покриття своїх втрат власними доходами.

Якщо в результаті своєї діяльності банк витратить більше, ніж отримуватиме доходів, то це призведе до збитків, неліквідності та банкрутства банку.

Зрозуміло, що жоден банк не хоче бачити себе банкрутом, тому банки, здійснюючи свої операції, постійно повинні пам'ятати про небезпеку втрат, тобто про ризики.

Банки – це досить ризиковані підприємства, оскільки:

- 1) вони працюють в основному з чужими коштами;
- 2) банки – це “кровеносна система” економіки. Вони тісно пов'язані з усіма її сферами, тому банкрутство навіть одного великого банку може викликати “ланцюгову реакцію” банкрутств багатьох банків;
- 3) кожна банківська операція не може вважатися вільною від ризику.

У своїй діяльності банки можуть зіткнутися з двома видами ризиків:

- 1) внутрішні, або суто банківські ризики, які безпосередньо пов'язані з функціонуванням банку як комерційної структури;
- 2) зовнішні, або загальні ризики, що не пов'язані з діяльністю банку чи конкретного клієнта, проте вплив їх може бути вирішальним і суттєво погіршить фінансовий стан банку.

Ризиків у діяльності банків не можна позбутися повністю, але банки мають чимало можливостей, щоб не допустити або зменшити збитки від тієї чи іншої операції, в тому разі якщо вони зможуть:

- 1) розпізнавати ризики, бачити “небезпеку” втрат;
- 2) управляти ризиками, робити їх мінімальними або виправданими.

Виправданим або доступним у певних межах ризик буде тоді, коли очікувані прибутки будуть більші, ніж допустимі збитки.

Досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю та ризиковістю здійснюваних операцій є головною метою банків при управлінні ризиками.

Управління ризиками – це справа досить складна: необхідна відповідна інформаційна база, розроблені методики, досвідчений кваліфікований персонал, проведення постійної роботи щодо прогнозування економічної кон'юнктури. Оцінка ризиків повинна проводитися систематично через рівні інтервали часу і на базі однієї й тієї ж методики, щоб можна було зіставити результати. Усе це вимагає досить значних затрат з боку банків, а доступно лише не багатьом, найбільшим.

Коли мова йде про ризики, то існує два визначення поняття “страхування ризиків”:

- 1) “страхування ризиків” у широкому життєвому розумінні, що рівнозначно “управлінню ризиками”, проводиться банками обов’язково і представлене комплексом заходів, направлених на зменшення втрат при проведенні тієї чи іншої операції;
- 2) “страхування ризиків” у вузькому (економічному) розумінні, як “страхові відносини”, що виникають між страхувальником (банком чи його клієнтом) і страховиком (страховою компанією). Цей вид страхування проводиться добровільно і необов’язково.

Шелест, О.О. Управління банківськими ризиками [Текст] / О.О. Шелест // Міжнародна банківська конкуренція : теорія і практика : збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2010. - Т. 2. - С. 178-179.